

do_co_mo_mo_

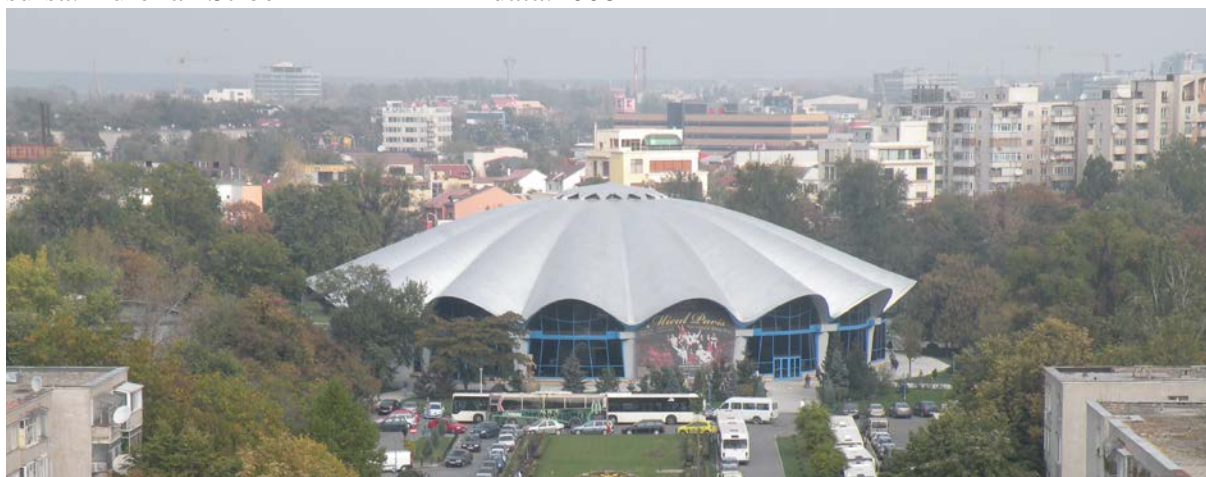
Fișă minimală documentare 2003

Girată de organizația membră națională/regională: OAR

0.1 Fotografia clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii descrise: Circul de Stat

sursa: Aurelian Stroe

data:2008

1. Identitatea clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii:

1.1 numele actual:	Circul de Stat
1.2 variantă sau nume trecut	Circul de Stat /Circul Globus
1.3 numărul și numele străzii	Aleea Circului nr. 15
1.4 oraș:	București
1.5 regiunea/statul:	Sector 2
1.6 cod poștal:	021103
1.7 țara:	Romania
1.8 cod topografic național	Lat: 44°27'23.73"N
Long: 26° 6'33.83"E
1.9 clasificare/tipologie	REC- Clădiri social-culturale, Sală spectacole circ
1.10 statut de protecție & data	clasat nivel național/Ordin al Ministrului Culturii și Patrimoniului Național nr. 2241/2010- clasat grupa A

2 Istoria clădirii

- 2.1 rezumatul inițial/scop
- Primele spectacole de circ din București au avut loc în 1877-1878, la Circul Sidoli, instalat într-un local pe cheiul Dâmboviței. Activitatea lui continuă sporadic și neorganizat până în 1929-1930, când

do_co_mo_mo_

încetează cu desăvârșire, din lipsă de fonduri. Până după al doilea Război Mondial, artiștii de circ nu au o clădire de circ și participă la diverse spectacole improvizate, multe organizate la târguri și iarmaroace.

Din 1954 ia ființă „Cercul de stat” sub influența culturii sovietice, care a ridicat spectacolul de circ la cele mai înalte forme de artă, alături de balet și operă. Unică în țară, ca program, actuala clădire de circ din București, este terminată și dată în folosință în 1961. Clădirea Cercului de Stat, actualul sediu al **Cercului Globus**, a fost construită în 1960 Beneficiarul lucrării fiind Primăria Capitalei.

Clădirea este rezultatul conceptului de culturalizare a cartierelor muncitorești și de creare a unor spații recreative pentru mase, promovat de regimul comunist din România.

Nicolae Porumbescu, în 1958, alege ca temă proiectul de diplomă “Circ de Stat”. Tema va fi reluată și dezvoltată de el în cadrul proiectului ce va conduce la edificarea actualei clădiri și care va indica unul din primele semne de revenire a arhitecturii românești la contemporaneitatea "stilului internațional", al modernismului postbelic.

2.2 date: contractare / recepția lucrării

1958-1961

2.3 arhitecți proiectanți și alții arhitect

Arhitecți: Nicolae Porumbescu (șef proiect), Constantin Rulea, Sanda Bercovici, Nicolae Pruncu. Echipa de ingineri constructori: A. Progreseanu, I. Dumitrescu, E. Simu, O. Verșescu și de ingineri instalatori: V. Cvașa (ventilație și termice), D. Manasia (electrice), I. Benghiuș (sanitare), toți proiectanți în cadrul Institutului Proiect-București.

2.4 alții asociați cu clădirea

2.5 modificări importante cu datele aferente

Prin clasare s-au oprit modificările de compartimentare interioară și de schimbare a tâmplăriei și de construire a unor clădiri foarte înalte în parcul adiacent clădirii cercului.

2.6 funcție actuală

Și-a păstrat funcțiunea inițială.

2.7 stare actuală

Starea generală de conservare este bună, modificările din interior sunt în general la nivel de compartimentări care pot fi înlăturate.

do_co_mo_mo_

3 Descriere

3.1 descrierea generală

Proiectul a făcut parte dintr-o suită de realizări de la începutul anilor '60 care reprezentau revenirea la modernism. Valoare arhitecturală, artistică și urbanistică este excepțională, datorată calităților date de coerența partiului arhitectural și de structura unică realizată în România, de proporțiile și plastica fațadelor, precum și de compoziția spațială, de buna înscriere a clădirii, prin forma organică a acoperirii și înălțimea redusă. Se înscrie armonios în peisajul natural al parcului, este un simbol pentru cultura arhitecturală a perioadei postbelice.

3.2 construcție

Sala de spectacole, obiectul principal, este un corp perfect circular în plan, cu o capacitate de 2500 de locuri, și care preia ideea tradițională a cercului itinerant, de focalizare a atenției asupra spațiului de spectacol și de camuflare a funcțiilor secundare, grupate în jurul acestui nucleu. Sala de spectacol are diametrul interior al arenei de 13 m și un diametru al sălii de 44,36 m.

Anexele-corpuri adiacente-sunt legate de corpul circular al sălii de spectacol prin intermediul unui culoar de legătură. Circulația amfiteatrului se rezolvă prin două circuite continui separate, dar legate între ele. Primul circuit este cel care aduce spectatorii direct în sală din coridorul garderobelor. Al doilea circuit realizat prin vomitorii la nivelul intermediar aduce spectatorii direct din foaiere fără a trece prin garderobe. Aceste două circuite sunt legate între ele prin panta continuă a amfiteatrului.

Corpul principal fiind de formă circulară are de fapt o singură fațadă, ritmată de ondulele acoperișului și de vitajul peretelui exterior. Intrarea principală nu este evidențiată în mod deosebit. Corpurile anexe corpului principal au fațade neutre și nu participă în mod direct la compoziția „cochiliei”

Cupola desfășurată pe o suprafață circulară având diametrul de 60,60 m, este o „pânză” ondulată de beton armat, rezemată pe contur pe 16 stâlpi puternici.

Sala dispune de instalații ultramoderne, care asigură montarea unor spectacole de mare amploare și prezentarea unor numere pe apă sau pe gheață. Prin specificul funcțiunii clădirea cercului are instalații speciale și foarte variate: de la instalații sanitare obișnuite sau specifice menajeriei, până la instalații tehnice speciale pentru stropit cupola sau pentru alimentarea cu apă a bazinului pentru spectacole pe apă sau pentru crearea ploii artificiale și până la echipamentul electric și mecanic, pentru realizarea diverselor efecte de lumină sau pentru acrobații. Distribuția aerului în sală se face prin canale introduse în structura de rezistență, prin cei 16 stâlpi de susținere a cupolei. Această soluție tehnică a fost aplicată pentru prima dată la noi în țară.

3.3 context

Cartierul Cercului este azi un renumit ansamblu de arhitectură aflat în afara zonei construite protejate a Bucureștiului, dar adiacent unui ansamblu de arhitectură protejat, Spitalul Colentina.

Ansamblul urbanistic al complexului de clădiri cunoscut sub denumirea Cercul de Stat este conceput pe două axe compoziționale care formează în plan două esplanade de acces către cercul propriu-zis, una pornind din șoseaua Ștefan cel Mare, iar cea de a doua din intersecția bulevardului Lacul Tei, cu strada Barbu Văcărescu. Aceste esplanade conduc către centrul de greutate al întregului ansamblu – sala de spectacol. Corpurile anexe (cabine artiști, ateliere, depozite, corp de legătură, sală de repetiție, administrația și grupul social, grajdurile și menajeria) se subordonează compoziției centrale, alăturându-se celor două axe și alinierii cu șirul construcțiilor de locuințe care formează cadrul urbanistic-arhitectural al volumului cercului.

do_co_mo_mo_

Zonele verzi realizate din plantații de mică și medie înălțime participă la marcarea celor două axe ale compoziției urbanistice.

4 Evaluare

4.1 tehnică

Cupola desfășurată pe o suprafață circulară având diametrul de 60,60 m este o „pânză” ondulată de beton armat, rezemată pe contur pe 16 stâlpi puternici.

Soluția structurală de acoperire a sălii – *cupolă cu unde parabolice* – nu e originală, în sine, dar este inspirat aleasă, pentru expresia arhitecturală pe care o realizează, fiind o reușită inginerescă românească de excepție.

Beton armat cu materiale speciale, membrană spongioasă de protecție a „undulelor”.

Structura cuplează două forme relativ simple: un “corp concav” cu diametrul de circa 45 m, de formă hiperboloid-parabolică, și o „cupolă-cochilie” independentă de structura corpului concav – de deschidere de cca. 72 m. Înălțime medie a cercului este de 14 m. Cupola desfășurată pe o suprafață circulară având diametrul de 60,60 m, este o „pânză” ondulată de beton armat, rezemată pe contur pe 16 stâlpi puternici. Structura corpului concav a fost împărțit la rândul său în 16 sectoare a cărui intrados a generat o suprafață de hiperboloid de rotație pe care s-au așezat gradenele amfiteatrului dispuse în plan continuu, circular. Cele 16 unde cu dublă curbura au placa variind între 7 cm spre cheie și 10-12 cm spre naștere, iar împingerile bolții sunt preluate de un tirant poligonal situat la partea superioară a stâlpilor, realizat din beton precomprimat. Amfiteatrul și foaierele sunt acoperite de cupola unică. Nivelul superior al amfiteatrului este deservit de o galerie continuă, un fumaar, care formează supanță în foaiere.

4.2 socială

Clădirea cercului are valoarea simbolică excepțională datorită prezenței ei în memoria comunității la nivel național și local, ca fiind unica clădire din România pentru funcțiune de circ.

4.3 culturală & estetică

Proiectul a făcut parte dintr-o suită de realizări de la începutul anilor ‘60 care reprezentau revenirea la modernism. Valoare arhitecturală, artistică și urbanistică – este excepțională, datorată calităților

do_co_mo_mo_

date de coerența partiului arhitectural și de structura unică realizată în România. Proporțiile volumului și plastica fațadelor, precum și compoziția spațială, de buna înscriere a clădirii, prin forma organică a acoperirii și înălțimea redusă constituie un reper arhitectural pentru capitală. Se înserează armonios în peisajul natural al parcului, este un simbol pentru cultura arhitecturală a perioadei postbelice.

4.4 istorică

În 1954 ia ființă „Cercul de stat” sub influența culturii sovietice, care a ridicat spectacolul de circ la cele mai înalte forme de artă, alături de balet și operă.

Clădirea Cercului este realizată între 1958-1961 în momentul de revenire a arhitecturii românești la modernism după perioada realismului socialist. Face parte alături de alte clădiri majore din București dintr-un curent de resincronizare cu modernismul european.

4.5 evaluare generală

La nivel național este un obiectiv unic, valoarea sa arhitecturală este recunoscută atât în mediul profesional, cât și de către publicul larg. Expresia sa volumetrică reprezintă remarcabil programul de circ, iar realizarea sa tehnică a fost inovatoare pentru momentul respectiv. Imaginea de ”cochilie” în societatea românească a devenit simbolică pentru capitală și țară. Se înscrie în programul de circ realizat în toate țările de influență sovietică. Este printre primele clădiri cu această funcțiune realizată în blocul comunist, majoritatea s-au construit mai târziu în anii '70.

5 Documentare

5.1 principalele referințe

Arhiva Primăriei Municipiului București fond PMB- Dos.1959

Articole

Colectiv de autori, *Noua construcție a Cercului de Stat din București*, în Revista „Arhitectura” nr.1/1961

Cărți

Ionescu, G., Derer, P., Theodorescu, D. – *Arhitectura în România, perioada anilor 1944-1969*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1969.

Curinschi Vorona, Gh. – *Istoria arhitecturii în România*, Editura Tehnică, București, 1981.

Virgiliu Onofrei, Tudor Grădinaru, Nicolae Porumbescu, *O viață în arhitectură*, Editura Societății Academice „Mateiu Teiu Botez”, Iași, 2003

Ghid București, Ed. Meridiane, 1962

5.2 material vizual atașat

do_co_mo_mo_

1. Plan de situație, imagini de ansamblu
2. Piese desenate, imagini de epocă din revista Arhitectura R.P.R.
3. Piese desenate, imagini de epocă din revista Arhitectura R.P.R.
4. Fotografie machetă ansamblu
5. Fotografii de epocă din timpul execuției
6. fotografii de ansamblu, 2008, autor Aurelian Stroe.
7. fotografii de detaliu, 2008, autor Aurelian Stroe.
8. fotografii de interior, 2008, autor Aurelian Stroe.

5.3 raportor/data Nemțeanu Ruxandra 2012

6 Examinarea raportului de către ISC/R

Numele membrului ISC examinator:

data examinării:

aprobarea:

grup de lucru nr. ref.:

NAI nr. ref. :

comentarii:

Fișă elaborată în cadrul proiectului Fundației Culturale Inform,

finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

do_co_mo_mo_

Revizuirea 2003 membrii ISC/R
numai pentru birou

grupul de lucru internațional pentru
documentarea și conservarea
clădirilor, siturilor și vecinătăților
imobilelor moderne